

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв
Кафедра духових та ударних інструментів

УДК 785.1:792.2

На правах рукопису

МАКАРОВ ЄВГЕНІЙ ПАВЛОВИЧ

Магістерська робота

**КУЛЬТУРНО ТВОРЧІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ
ЕСТРАДНО-СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ
РІВНЕНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО
МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ**

Науковий керівник:

заслужений діяч мистецтв України,
кандидат педагогічних наук, професор
Цюлюпа Степан Данилович

Рівне – 2021

Макаров Є.П. Культурно-творчі аспекти діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру: дипломна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» / [наук. кер. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор Цюлюпа С. Д.]. – Рівне: РДГУ, 2021.

У магістерському дослідженні розглядаються питання творчої діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

В науковій роботі обґрунтовуються зміст та форми діяльності колективу, надаються творчі портрети диригентів і артистів естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Рецензенти: Закопець Лев Миронович – заслужений діяч мистецтв України, професор, директор Львівського державного музичного ліцею імені Соломії Крушельницької, м. Львів.

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1 Український театр як мистецьке явище в культурно-творчому житті Рівненщини.	
1.1. Передумови створення Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.....	10
1.2. Шляхи становлення та розвитку естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.....	26
Висновки до першого розділу.....	34
Розділ 2. Зміст та форми діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.	
2.1. Творчі портрети диригента та артистів естрадно-симфонічного оркестру.....	36
2.2. Музичне оформлення вистав.....	45
2.3. Концертно-виконавська діяльність естрадно-симфонічного оркестру.....	49
Висновки до другого розділу.....	57
Висновки.....	59
Список використаних джерел.....	63
Додатки.....	69

ВСТУП

Актуальність дослідження. Важливою прикметою сьогодення є значне зростання ролі театру як мистецького явища в житті суспільства. Естетична культура людини пов'язана з його світоглядом, громадянською позицією та зрілістю. Саме тому, проблеми виховання гармонійної особистості тісно переплітаються з проблемами естетичного розвитку.

Одним із найбагатших і дієвих засобів естетичного виховання особистості є театр, музика та танець, які володіють величезною силою емоційного впливу і саме тому є дієвим засобом формування моральних та естетичних ідеалів та смаків.

Важливим чинником розвитку майстерності музиканта-духовика є професійна діяльність в оркестровому колективі, зокрема в оркестрі музично-драматичного театру. Тому лейтмотивом педагогічної діяльності у закладах вищої освіти є належна підготовка до оркестрової концертної практики виконавця на духових та ударних інструментах в творчих колективах філармоній, театрів та професійних муніципальних оркестрах.

Проблемам дослідження історії становлення та розвитку українського музично-драматичного театру присвятили свої наукові праці дослідники-мистецтвознавці Д. Антонович, П. Гай-Нижник, Л. Білецька, Г. Веселовська, Р. Пилипчук, Л. Софронова; дослідженню творчої діяльності труп Рівненського музично-драматичного театру присвячені наукові пошуки В. Богатирьова, Г. Борецького, І. Жилінського, Л. Савчин, Б. Столярчука та ін.

Концептуальні ідеї щодо провідної ролі музики в діяльності театру висували О. Білас, І. Дюхтінг, Х. Новосад, В. Попов, К. Ратман;

праці мистецтвознавців з питань функціонування естрадно-симфонічних оркестрів у трупах музично-драматичних театрів (О. Изваріна та ін.).

Надзвичайно цікавими є дослідження рівненських науковців Є. Власова, З. Крета, С. Цюлюпи, Б. Столярчука, І. Жилінського, Л. Савчин та ін, присвячені вивченню історичних шляхів розвитку мистецтва на Рівненщині загалом, та Рівненського академічного українського музично-драматичного театру зокрема.

Однак, суттєвою прогалиною, на наш погляд, є відсутність в працях зазначених науковців систематизованого і ґрунтовного висвітлення творчої діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського українського музично-драматичного театру та його вагомого внеску у розвиток культури та мистецтва на теренах Волинського Полісся.

Таким чином, актуальність визначеної проблеми, її теоретичне і практичне значення для фахової підготовки студентів у закладах мистецької освіти і зумовили вибір теми магістерського дослідження *«Культурно-творчі аспекти діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами кафедри (університету). Магістерське дослідження входить до плану науково-дослідної роботи кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету і складає частину наукового напрямку “Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в Західній Україні”. Тему магістерської роботи затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету.

Об'єкт дослідження – творча діяльність Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Предмет дослідження – культурно-творчі аспекти діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Мета дослідження – визначити напрями та розкрити сутність культурно-творчої діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного

українського музично-драматичного театру.

Відповідно до поставленої мети вирішується комплекс наступних **завдань:**

охарактеризувати

- передумови створення Рівненського академічного українського музично-драматичного театру;
- творче обличчя та особистий внесок у розвиток культурно-творчої діяльності диригентів і артистів естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру;

визначити

- головні передумови становлення та розвитку естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру;

розглянути

- зміст та специфіку культурно-творчої діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Методологічну та теоретичну основу магістерського дослідження становлять праці провідних науковців з проблем історії становлення та розвитку українського музично-драматичного театру (Д. Антонович, П. Гай-Нижник, Л. Білецька, Г. Веселовська, Р. Пилипчук, Л. Софронова, І. Жилінський та ін.); концептуальні ідеї щодо провідної ролі музики в діяльності театру (О. Білас, І. Дюхтінг, Х. Новосад, В. Попов, К. Ратман та ін.); праці мистецтвознавців з питань функціонування естрадно-симфонічних оркестрів у трупях музично-драматичних театрів (О. Ізваріна, І. Жилінський та ін.).

Надзвичайно цікавими для нашої наукової роботи є дослідження рівненських мистецтвознавців (І. Жилінський, Є. Власов, С. Цюлюпа, З. Крет, Б. Столярчук).

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань використовувався комплекс наступних методів:

теоретичні – (аналіз, синтез, аналогія, узагальнення тощо) з метою вивчення історичних, архівних джерел з питань дослідження;

історико-генетичні – з метою розгляду витоків зародження та становлення естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру

історико-порівняльні – з метою вивчення досвіду функціонування музичних колективів у трупях театрів України.

Організація дослідження. Дослідження відбувалося у три етапи протягом 2020-2021 років згідно затвердженого календарного плану. Цей період характеризується наступними етапами з написання магістерського дослідження.

Перший етап.

На першому етапі (вересень 2020 р.) відбулось затвердження теми магістерського дослідження „ Культурно-творчі аспекти діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру”;

(жовтень 2020 р.) визначена структура наукової роботи згідно до нормативних вимог;

(листопад-січень 2021 р.) вивчалась історична та психолого-педагогічна література з питань магістерського дослідження, був написаний вступ.

Другий етап.

На другому етапі завершена робота по написанню I розділу магістерського дослідження. На цьому етапі (квітень 2021 р.) підготовлена та опублікована стаття з теми дослідження у кафедральному науковому збірнику.

Впродовж квітня-серпня 2021 р. написаний другий розділ магістерського дослідження, сформульовані висновки до розділів та загальні висновки магістерського дослідження (листопад 2021 р.), підготовлені додатки.

На **третьому етапі** оформлений список використаних джерел та проведено редагування та оформлення магістерського дослідження, відбулась підготовка до захисту наукової роботи.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів:

вперше:

- магістерська робота є однією із перших спроб визначити та обґрунтувати сутність творчої діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

систематизовано:

- архівні матеріали з питань організації та функціонування музичного колективу.

набули подальшого розвитку:

- історичні положення щодо соціально-економічних, політичних та культурно-творчих передумов виникнення Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані у магістерському дослідженні основні положення, висновки, викладений фактичний матеріал можуть бути використані при написанні наукових статей, посібників, створенні методичних рекомендацій.

Результати магістерського дослідження можуть бути впроваджені у навчально-виховний процес студентів закладів мистецького спрямування під час опанування навчального курсу „Історія інструментального та оркестрового духового виконавства”.

До перспектив подальших наукових пошуків слід віднести здійснення аналізу та вивчення діяльності музичних колективів в інших регіонах України.

Апробація результатів дослідження. Положення й висновки магістерського дослідження пройшли апробацію на XIII міжнародній науково-

практичній конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» (Рівне, 2021).

Публікації. За темою і результатами магістерського дослідження підготовлено і видано статтю „Естрадно-симфонічний оркестр Рівненського академічного українського музично-драматичного театру як мистецьке явище в культурному житті Рівненщини” у збірнику наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» квітень 2021 року.

Структура та обсяг магістерського дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ І

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ЯК МИСТЕЦЬКЕ ЯВИЩЕ В КУЛЬТУРНО-ТВОРЧОМУ ЖИТТІ РІВНЕНЩИНИ

1.1. Передумови створення Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Хто не знає, що таке театр? Про нього написано безліч книг і статей, його вивчає особлива наука – театрознавство, йому присвячені сторінки спогадів багатьох знаменитих особистостей, зобов'язаних театру радісним хвилюванням, що підносить душу. Театр вчить людину розуміти себе та інших, надихає надією, кличе на боротьбу зі злом, проводить паралель між минулим та сьогоденням і допомагає побачити перспективу майбутнього.

Театр у перекладі з грецької мови означає місце для видовищ.

Театральне мистецтво глибоко синтетичне за своєю природою. Театр є своєрідним синтезом різних видів мистецтва: література – драматичний твір; живопис, графіка – декорації; скульптура – бутафорія; хореографія – танець; архітектура – сценічні конструкції; музика – спів, музичні твори; ораторське мистецтво.

Як відомо, своїм корінням театральне мистецтво сягає в глибоку давнину. На самих ранніх етапах розвитку людства ми знаходимо відбитки найпростіших театральних вистав, пов'язаних зі всіма формами трудової діяльності людини та святкуваннями. Відомо, що елементи театального дійства мали місце ще у первісних обрядах і танцях [4].

В елліністичний період (323-30 рр. до н.е.) театр був важливою та обов'язковою частиною суспільного життя і сприяв моральному та естетичному вихованню.

У середні віки театр розвивався у двох напрямках: народному та офіційно-релігійному. Першими народними акторами ставали бродячі комедіанти - трубадури, менестрелі, жонглери, шпільмани, трувери, а на Русі – скоморохи, які розігрували вистави у всіх людних місцях – на ринках, площах, у соборах, де такі міні-вистави ставали частиною церковної служби. У виставах актори висміювали людські пороки: жадібність, хабарництво, шарлатанство.

На зламі XVI – XVII віків в Італії виник театр комедії *commedia dell' arte*, що в перекладі з італійської означає „комедія майстерності”. Це був вже професійний театр, в якому широко використовували буфонаду, пантоміму, танці, спів, акробатичні номери, клоунаду. Обов’язковим атрибутом італійського театру були маски, в яких актори грали вистави. Цікавим є той факт, що кожен актор мав свою маску і свій образ, який він повинен був грати все життя. В італійському театрі не існувало літературних текстів, а гра акторів завжди була імпровізацією, тому кожна вистава була не схожа на попередню. Італійській театр став прообразом карнавалів, які згодом стали надзвичайно популярними [11].

В епоху Відродження поряд з існуючими театральними колективами почали з’являться нові форми театального мистецтва – драма і комедія, які тісно пов’язані з творчістю Лопе де Вега та В. Шекспіра.

Епоха Просвітництва характеризується зверненням до реалістичності та боротьби зі злом. В цей період на сцені театру з успіхом проходять вистави драматургів Р. Лессінга та Д. Дідро.

XIX сторіччя по праву називають „золотим періодом театру”. Розквіт театального мистецтва пов’язують з іменами талановитих драматургів Б. Шоу, Г. Ібсена, М. Гоголя, А. Чехова, О. Островського, М. Горького, І. Карпенка-Карого та багатьох інших. В цей же час К. Станіславський розробляє цілу систему акторської майстерності, новації в розвиток театру привносять С. Вахтангов, В. Мейерхольд, О. Довженко, Л. Курбас.

„Могутнє та видовищне мистецтво театру супроводжує людство на всьому шляху його історичного розвитку, тому, що театр – це жива дія, це життя в образі. Він стає посередником між геніальними драматургами минулого і людьми нашого часу. Життя постійно міняється, але...ідеї і мораль великого мистецтва театру залишаються непорушними “[11].

Довгим та нелегким був шлях становлення та розвитку Рівненського музично-драматичного театру.

Минуле театрального мистецтва на Рівненщині повторює історичну нелегку долю українського народу. Довгим і важким був шлях становлення та розвитку театральної справи на Рівненщині, яку гальмували складні соціально-економічні умови та жорстокі національні гноблення.

З історичних та мистецтвознавчих джерел відомо, що на протязі століть в Західній Україні та на Рівненщині зокрема з різних обрядів, ігор, весільних ритуалів тощо поступово народжувалось та розвивалось театральне дійство.

Виникнення першого професійного театру на Рівненщині пов'язують з ім'ям князя Юзефа Любомирського, який відкрив театр під керівництвом польського актора В. Богуславського. Трупа театру складалася здебільшого з кріпаків і дійство велось виключно на польській мові.

Наприкінці XVIII сторіччя, коли Рівне у складі Волинських земель внаслідок другого поділу Польщі перейшло до Росії, змінився статус міста. Рівне стало центром Волинської губернії.

В цей період активно створюються драматичні гуртки в селах та містечках, де театральне дійство йде на українській мові. Так, у 1900 році створюються такі гуртки у селі Вільгир, в Корці діють польський драматичний гурток та українське „Товариство аматорів літератури і театального мистецтва”, режисером якого став випускник музично-драматичної школи М. Лисенка М. Іванов. Цей колектив поставив вистави „Наталка Полтавка” та „Москаль-Чарівник” по І. Котляревському, „Назар Стодоля” Т. Шевченка, „Дві сім'ї” М. Кропивницького,

„Мати-наймичка” за Т. Шевченко, „Сватання на Гончарівці” та „Шельменко-денщик” Г. Квітки-Основ’яненка та багато ін. [10].

В цей ж е період у місті Острог був організований театральний колектив (керівник П. Заячківський), який грав вистави виключно на українській мові. Взагалі, Остріг здавна відомий, як культурний центр не тільки Рівненщини, а й всієї України, не в малій мірі завдяки Острозькій Академії, заснованій князем Василем Острозьким, відкритою друкарнею та діяльністю науково-літературного гуртку, який ставив театральні вистави у формі містерій та релігійних драм.

З архівних джерел відомо, що пізніше на Рівненщині діяло чимало аматорських театральних гуртків, в репертуар яких поряд з виставами на релігійну тематику, входили і твори світських авторів.

Наприкінці ХІХ століття, в Дубенському повіті, функціонувала професійна російська трупа М. Савіна, в якій ставив вистави талановитий актор, режисер і драматург К. Ванченко-Писанецький. Цей театральний колектив поряд з російською класикою ставив і п’єси українських драматургів.

На початку ХХ століття активно діє театральний колектив в м. Острозі. Трупа ставила п’єси М. Старицького, В. Богуславського, Ф. Богомольця та ін.

В цей період був організований театральний аматорський колектив в с. Степань (кер. С. Куделя), який проіснував багато років. „Театральне життя Рівного в цей період представлене переважно колективами, які гастролювали, адже Рівне не мало власної театральної професійної трупи” [11]. Лише у 1909 році відбулось відкриття нового театру Лейби Зафрана, який був построєний замість згорілого.

Відкриття нового театру дало поштовх в розвитку культурно-мистецького та театрального життя Рівного. В репертуарі театру драми, комедії, опери. З гастрольями до Рівного приїжджають багато мандрівних труп та відомих російських, українських, польських акторів. З архівних джерел відомо, що на

початку ХХ століття у Рівному гастролювали театральна труппа О. Сулова, театр- мініатюр (кер. А. Кузьменко), театральна труппа „аристократичного театру” М. Дальського, єврейський театр Х. Гільдорфа, варшавський єврейський театр І. Камінської, Київський єврейський театр імені Шолом Алейхема, Санкт-Петербурзький театр оперети, труппа П. Орленєва, Київський польський театр, Київський оперний театр, Луцький театр „Відродження”, польський Волинський театр імені Ю. Словацького та ін. [11].

Перша світова війна та революційні події внесли негативні корективи у розвиток театального та мистецького життя на Рівненщині. Майже припинились постановки вистав місцевих аматорських театральних гуртків, завмерло гастрольне життя мандрівних театрів. Лише у двадцяті роки на Рівненщині почали створюватись літературно-мистецькі товариства, серед яких „Просвіта”, літературне товариство імені Л. Українки, єврейське товариство „Тарбут”. Ці прогресивні культурно-просвітницькі організації почали відроджувати в тому числі і театральне життя краю. За їх сприяння створювались народні театри, публічні бібліотеки, громадські читальні, організовувались режисерські курси, які готували режисерів для аматорських театральних гуртків, драматичні гуртки, різноманітні концертні заходи тощо. Рівненська філія товариства „Просвіта” започаткувала друк часопису „Аматорський театр”, що надзвичайно позитивно вплинуло на розвиток театального мистецтва краю.

У 1925 році в Рівному був організований аматорський театр (кер. Д. Мілянов), розпочав роботу театральний гурток Рівненської української гімназії, театр залізничників (кер. О. Бояров), у 1936 році почав працювати Рівненський театр-вар’єте, який був створений з метою розважання польських колоністів.

У 1939 році з приходом на Західну Україну радянської влади, розпочався новий етап в історії культурно-мистецького загалом, та театального зокрема життя Рівненщини. При підтримці російського актору В. Роземблюма у Рівному розпочало роботу товариство „Спілка працівників мистецтва”, яка

організовувала виступи місцевих артистів та симфонічного оркестру. В цьому ж році вперше почав діяти державний український обласний драматичний театр з музичною групою. Перший театральний сезон було відкрито виставою по К. Треньову „Любов Ярова”. Фундатором і першим режисером Рівненського драматичного театру став А. Баженов-Занудько. На перших порах театральна трупа складалася переважно з аматорів, але згодом, за ініціативи режисера, було започатковано фахове навчання акторів за системою К. Станіславського. В цей період в Рівненському театрі служили актори О. Даниленко, З. Томашівська, А. Алексєєва, А. Трощанівський, М. Калинович, К. Петрова, Є Васюков та ін. Диригентом театрального оркестру на той час був Петро Магрита [11].

Трагічні події 1941 року, коли гітлерівська Німеччина напала на Радянський Союз, перервали творчі задуми Рівненського театру. В перші ж дні війни більша половина театального колективу була мобілізована до лав радянської армії. З приходом фашистських окупаційних військ, Рівне стало центром рейхскомісаріату в Західній Україні, в якому зосереджувались значні сили військ ворога. Незважаючи на жорстокі утиски та нищення окупантами національної культури, колектив Рівненського театру на чолі з директором В. Роземблюмом, шукав, дієві шляхи опору. Трупа колективу ставила вистави українських класиків, серед яких „Мартін Боруля” І. Карпенка-Карого, виступала з концертними програмами на імпровізованих сценічних майданчиках тощо. В цей період театральна трупа складалася з 13-ти акторів, незначної по кількості оркестрової групи та 7-и осіб балетної групи. Згодом до трупи театру увійшли нові актори-аматори. В цей час режисером театру був **О. Зарічний**, який, аби підтримати дух глядачів, вирішив поставити надзвичайно життєрадісну комедійну виставу „Наталка Полтавка” по І. Котляревському, а згодом „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка. В репертуарі Рівненського театру тих років „Підступність і кохання” Ф. Шиллера та „Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці” по М. Старицькому.

Про діяльність Рівненського драматичного театру в роки фашистської окупації лишив спогади талановитий публіцист, драматург, актор, режисер, балетмейстер, палкий борець за національну культуру А. Демо-Довгопільський. До наших днів зберіглись його рукописи. Він же організував у Рівному в своєму будинку театральну студію, яка налічувала чотири відділення: драматичне, хорове, оркестрове, хореографічне. Члени театральної студії організовували концерти, вистави українських класиків, музичні вечори тощо.

У листопаді 1942 року в Рівненському театрі відбулась довгоочікувана прем'єра драми Б. Грінченка „На громадській роботі”. Режисер-постановник та виконавець головної ролі **М. Калинович**, композитор та музичний керівник С. Ігнатович. В п'єсі були задіяні актори С. Сіверській, К. Васюков, Л. Фісенко, В. Портянко.

Для посилення складу труп театральної студії, А. Демо-Довгопільський домігся дозволу німецької влади на добір українських акторів з числа військовополонених. Завдяки його зусиллям, з табору було визволено шість чоловік.

Через деякий час студія А. Довгопільського об'єднались з трупю Рівненського театру, в якому він став директором. У важкі і буремні воєнні роки театр ні на день не припиняв роботу.

Паралельно з Рівненським в цей період працювали театральні колективи в інших містах краю: м. Острозі (керівник Ю. Заячківський), у м. Дубно функціонував музично-драматичний театр „Просвіта”(керівник А. Коломоець). Цей театр мав і свій гарний оркестр Музичного інституту під керуванням С. Янішевського. В репертуарі колективу тих років опера С. Гулак-Артемовського „Запорожець за Дунаєм”, „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка.

У липні 1943 року директора Рівненського театру А. Довгопільського та ще двох акторів окупанти розстріляли. Після смерті А. Довгопільського режисером театру стала **Ф. Омелянович-Павленко**. Ця талановита жінка змогла

не тільки поставити на сцені театру драму М. Старицького „Циганка Аза”, а й зіграти головну роль. Під її керівництвом, театральна трупа поставила драму І. Карпенка-Карого „Наймичка”, „Воскресіння” В. Кальнишевського, драму К. Ванченко „Катерина-мужичка”, „Елексір молодості” К. Чапека, „Бувальщина” А. Велесовського та ін.

В повоєнні роки директором Рівненського театру був знов призначений В. Вікторський, а пізніше випускник Київського художнього інституту К. Козачук. В репертуарі театру спектаклі українських та зарубіжних класиків, концертна програма, з якою актори колективу виступали у госпіталях, воєнних підрозділах, на творчих зустрічах у школах, на підприємствах, у селах Рівненщини.

У липні 1944 року внаслідок бомбардування фашистською авіацією, будівля Рівненського театру була вщент зруйнована і театральні вистави після цього стали проходити у приміщенні кінотеатру „Партизан”

На початку 1945 року режисером театру був призначений **П. Гордійчук**, за участі якого були поставлені вистави „Мужицький посол” за п'єсою Л. Смілянського, „Останні” за п'єсою М. Горького. У 1947 році П. Гордійчук був заарештований за звинуваченням у тому, що під час окупації він „...розважав фашистів”.

У 1946 році головним режисером Рівненського музично-драматичного театру став випускник Київського музично-драматичного театру імені М. Лисенка **О. Сичевський**, який ввів до репертуару театру багато творів української класики: „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського, „Майська ніч” М. Старицького та ін..

Пізніше, головними режисерами Рівненського музично-драматичного театру ставали **П. Індикул, О. Геренбург, Є. Гречук**. В цей період на сцені театру грали актори П. Музика, І. Сурчик, О. Геренбург, Й. Безчасний, А. Петрухін, Т. Куровська та ін.

На сцені театру з успіхом йшли вистави „Директор” С. Альошина, „Сильні духом” Д. Медведєва, комедія „Калиновий гай” О. Корнійчука (реж. Є. Гречук).

Неординарною подією в творчому житті Рівненського музично-драматичного театру стала постановка на початку 1953 року п'єси В. Минка „Не називаючи прізвищ” (реж. Є. Чернілевський), драми „Земля” за повістю О. Кобилянської (реж. О. Геренбург), п'єси „Лимерівна” П. Мирного, „Донька прокурора” Ю. Яновського (реж. Є. Гречук).

Шістдесяті роки ХХ століття знаменують історичний період у творчому житті колективу Рівненського музично-драматичного театру. Це час переходу до нового новаторського репертуару, збільшення концертних програм колективу театру та гастрольних поїздок за межами області та в сусідні республіки.

Головними режисерами театру в різний час стали **Г. Черешнєв** (поставив виставу „Пісня серця” за п'єсою В. Вакуленка, „Марія” за п'єсою О. Левади, „У неділю рано зілля копала” за повістю О. Кобилянської, інсценізація повісті О. Купріна „Олеся” (композитор Д. Немченко, мелодрама „Дон Сезар де Базан” А. Деннері та Ф. Дюмандара); режисер **М. Джинджиристий** – випускник Київського театрального інституту імені І. Карпенка-Карого („Людина шукає щастя”); режисер **С. Іваніхін** („В добрий час” В. Розова); режисер О. Сичевський („Шумить Дніпро” Д. Суптелі, „Матір своїх дітей” О. Афіногенова), **В. Толок**.

В цей період акторська труппа Рівненського обласного музично-драматичного театру поповнилась новими акторами: І. Жилінським, О. Борульник, М. Господарською, В. Кириловим, М. Гонтою, Л. Журавльовою, Г. Івановим, Т. Лисан, В. Карасем.

У 1956 році на рівненській сцені відбулась прем'єра трагедії В. Шекспіра „Король Лір” в перекладі М. Рильського, Ця вистава була поставлена українською мовою, вперше в Україні (режисер О. Сичевський, музика заслуженого артиста УРСР композитора О. Радченка).

Пізніше репертуар театру поповнився новими прем'єрами: „На сьомому небі”, „Мертвий Бог”, „Ніч і полум'я”, „Сині роси” М. Зарудного; драма „Марина” за мотивами поем Т. Шевченка „Марина”, „Варнак”, „Сова” (гол. режисер, заслужений артист Казахської СРСР Б. Лур'є, муз. П. Майбороди), „Наймичка” за драмою І. Карпенка-Карого,

6 листопада 1960 року у Рівному сталась надзвичайна подія – на Театральній площі вперше відчинились двері новозбудованого приміщення Рівненського обласного музично-драматичного театру. До цього урочистого дня колектив театру підготував дві вистави – „Мільйон за усмішку” А. Сафронова (реж. В. Толок) та „Оптимістична трагедія” В. Вишневського (реж. Г. Музика, композитор М. Бахтисарайцев).

Пізніше до Рівненського обласного музично-драматичного театру прийшов на роботу випускник Київського театрального інституту імені І. Карпенка-Карого, талановитий режисер **Анатолій Жилінський**, який поставив виставу „Світанок” за п'єсою М. Рубанова та М. Талалаєвського, „Сеньйор Маріо пише комедію” Альдо Ніколаї, музична комедія „Серце балтійця” О. Гальперіної, „В день весілля” В. Розова, „Перебіжчик” братів Турів, „Барабанщиця” П. Салинського та ін.

Наприкінці 1965 року А. Жилінський був запрошений на роботу до студії Київського центрального телебачення на посаду режисера драматичного мовлення.

У 1964 році на посаду директора Рівненського обласного музично-драматичного театру Міністерством культури УРСР був призначений актор Івано-Франківського драматичного театру М. Коломиєць, який після звільнення у 1965 році режисера Б. Лур'є (перейшов на роботу у Волинський музично-драматичний театр), запросив на посаду головного режисера театру заслуженого артиста УРСР **В. Грипича**.

Непересічним явищем стала робота В. Грипича у постановці за романом П. Мирного „Повія” за інсценізацією П. Перепелиці „Загублене життя”, „Це було в Ровно” за літературними джерелами А. Гребньова, „Панське болото” за драмою М. Старицького (музика композитора Ю Котеленця), „Коли мертві оживають” І. Рачади, „Таня” за драмою О. Арбузова.

У 1967 році цей талановитий режисер переїхав до Донецька, працював на посаді режисера у музично-драматичному театрі імені Артема.

Пізніше у Рівненському театрі на посаді чергового режисера – випускник Київського інституту імені І. Карпенка-Карого **С. Омельчук** (поставив „Останній вуличний волоцюга” Р. Вівіані, „Горлиця” та „Спасибі тобі, моє кохання” О. Коломійця, „На світанку “ Г. Плоткіна, „Цідюще яблуко” Я. Жовинського та ін.

У сімдесятих роках головним режисером Рівненського театру став **А. Семененко**, були запрошені молоді актори випускники професора М. Карасьова з Київського інституту імені І. Карпенка-карого Ю. Харламов, Н. Ніколаєва, Л. Вакула, В. Сніжний, В. Потапенко, Т. Магадова, Л. Ізарова.

Режисер А. Семененко поставив вистави: драму „Спека в Берліні” Ю. Бобошка, комедію „Майська ніч” М. Старицького за М. Гоголем, композитор О. Васильєв, „Севастопольський вальс” О. Гальперіної, Ю. Аненкової, музика К. Лістова.

У 1968 році на сцені Рівненського обласного музично-драматичного театру відбулась прем'єра оперети „Поцілунок Чаніти” Ю. Мілютіна за лібрето Є. Шатуновського, режисер М. Коломиєць; оперети „Цирк запалює вогні” лібрето М. Зускіна, музика Ю. Мілютіна, режисер М. Коломиєць, „Варшавська мелодія” Л. Зоріна, режисер А. Семененко.

У сімдесятих роках на сцені Рівненського обласного музично-драматичного театру йшли вистави: оперета „Бравий солдат Швейк” за інсценізацією Д. Шевцова, композитор В. Лукашов, режисер М. Волошин;

комедія „Знайдіть мого батька” А. Тур, режисер А. Семененко; „Дженні Герхард” Т. Драйзера, режисер А. Семененко.

У 1974 році А. Семененко перейшов на роботу до Рівненського театру ляльок, його наступником став **К. Пивоваров**, який поставив вистави „Пісня про Лесю Українку” А. Шервашідже, „Якірна площа” І. Штока, „Перший гріх” О. Коломійця, „Сині роси” М. Зарудного, „Грози минають” Л. Селютіної та ін.

У 1972 році К. Пивоваров перейшов на роботу до Вінницького театру імені М. Садовського. Його наступником на посаді головного режисера став **А. Горчинський**. Він поставив вистави „Вдови” І. Рачади, „Жінки” М. Анкілова, „Він, вона і море” М. Баджиєва.

У 1974 році на посаду головного режисера театру був призначений **П. Морозенко**, який на сцені Рівненського обласного музично-драматичного театру поставив вистави „Украдене щастя” І. Франка (музика рівненського композитора М. Лисенка-Дністровського), „Материнське поле” Ч. Айтматова, „Повість про кохання” Р. Коломійця, „Лимерівна” П. Мирного, „Розбійники” Ф. Шиллера,

У 1976 році режисер Я. Бабій поставив комедійну виставу „Собака на сіні” Лопе де Вега, драму „Розбійники” Ф. Шиллера

Директором театру був запрошений Ф. Герладжі, який призначив головним режисером народного артиста УРСР **І. Рибчинського**. Вистави „Піднята цілина” М. Шолохова, музична комедія „Кому посміхаються зорі” А. Борисова та Г. Фере, музика Б. Александрова, драма „Собор паризької Богоматері” В. Гольдфельда за романом В. Гюго, музика композиторів Д. Немченка та заслуженого артиста УРСР О. Радченка.

5 березня 1978 року сталась трагічна подія – загорілась споруда Рівненського облмуздрамтеатру. Тroupe театру тимчасово була переведена до міського будинку культури. Майже чотири роки тривала відбудова Рівненського театру.

В цей період були поставлені вистави „Мати-наймичка” Т. Шевченка, „Лиха доля” М. Старицького (реж. І Рибчинський, „Спогад про батька” Є. Габриловича, „Святая святих” Й. Друце (реж. Я. Бабій), „Дерева вмирають стоячи” А. Касони, „Матінка Кураж та її діти” Б. Брехта (реж. С. Кріль).

Ярослав Маланчук – заслужений діяч мистецтв України, головний режисер Рівненського театру здійснив постановки вистав „Чари осіннього лісу” Н. Шейко-Медведєвої, „Гордіїв вузол” В. Сичевського, „Фрак для доцента” Б. Стельмаха, „Гамлет” В. Шекспіра, „Чотири допити” А. Ставицького та ін.

Ярослава Маланчука дуже вабила українська класика, яку він трактував якимось особливо, по-новому. За його участі були поставлені вистави „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемівського, „За двома зайцями” М. Старицького, „Моя прекрасна леді” Б. Шоу, „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка, „Наталка-Полтавка” І. Котляревського.

Вісімдесяті роки знаменують постановки драми „Одинадцять” М. Кудажі, „Тійна” А. Кіцберга, комедія „Ревізор” М. Гоголя (реж. Я. Бабій), „Поріг” О. Дударєва, „Гамлет” В. Шекспіра (реж. Я. Маланчук), історична поема авторів Я. Маланчука та О. Смика „Шлях на Берестечко” (реж. Я. Маланчук, музичне оформлення - рок-група „Незаймана Земля” під керівництвом Т. Ткачика).

Олег Мосійчук – заслужений артист України (1994), лауреат премії імені М. Садовського, актор, поет, художник, головний режисер Рівненського музично-драматичного театру з 1992 р., випускник Дніпропетровського театального училища та Київського інституту імені І. Карпенка-Карого. Поставив вистави: комедія „Мартин Боруля” І. Карпенко-Карого (1992 р.), феєрія „Лісова пісня” Л. Українки, „За дев'ятим порогом” О. Коломійця, „Силою не будеш милою” М. Ножкіна, „Сльози Божої матері” по роману У. Самчука „Марія” (1994 р.), „По щучому велінню” М. Кропивницького, „Ніч перед Різдом” М. Старицького, „Москаль-чарівник” І. Котляревського, „Безталанна”

І. Карпенка-Карого (1995 р.), „Канотьє” М. Коляди (реж. О. Мосійчук, 1996 р.), „Остання жінка Дон-Жуана” Л. Жуховицького (1997 р.).

У дев'яності роки на сцені Рівненського музично-драматичного театру були поставлені вистави: „Панночка” Н. Садур за мотивами п'єси „Вій” М. Гоголя (реж. О. Олексюк, 1993 р), „Провінційні анекдоти” О. Вампілова, „Кришталева туфелька” (реж. Г. Усач), драмам „Не судилося” М. Старицького (реж. Ю. Мельничук, 1993 р.). „Сотниківна” Я. Бабія та Б. Мельничука за романом Б. Лепкого (реж. Я. Бабій, 1996 р.).

У 1996 році на посаду директора Рівненського обласного музично-драматичного театру був призначений актор з десятирічним стажем роботи В. Петрів, який зіграв понад сорок ролей у театрі та знімався в кінострічках. Він запросив до театральної трупі народного артиста України Г. Морозюка, Е. Морозюк, С. вакалюк, К. Лапіну.

Цей період характеризується виставами „Кайдашева сім'я” І. Нечуя-Левицького (реж. Ю. Мельничук, 1997 р.), „Як наші діди парубкували” В. Канівця та „Тіль” Г. Горіна (реж. О. Мосійчук), музична комедія „Дамських справ майстер” Д. Шевцова за мотивами п'єси М. Старицького „За двома зайцями” (реж. О. Мосійчук, 1999 р.), „Рецепт її молодості” К. Чапека (реж. О. Олексюк).

В двохтисячні роки на сцені рівненського обласного музично-драматичного театру йшли вистави: драма „Камінний господар” Л. Українки (реж. О. Сторожук), музично-хореографічна комедія „Русалчина ніч, або утоплена” М. Старицького та М. Гоголя (реж. В. Жила, 2001 р.), вистава-бенефіс з нагоди 35-річчя творчої діяльності Л. Ізарової „Інтимні варіації до „старомодної комедії” О. Арбузова (реж. С. Архипчук, 24 лютого 2001 р.), трагікомедія „Кін IV-й” Г. Горіна, „Украдене щастя” І. Франка (реж. В. Юрців), музична феєрія „А Рим палав...коханням” за творами римського комедіографа М. плавта та сценарієм Б. Шевеловф (реж.О. Олексюк), „Літо в Ноані” Я.

Івашкевича (реж.Б. Поремба), „Гальшка Острозька” О. Огановського (реж. М. Гринишин), „Оперета...Оперета”Олександра Олексюка (реж. О. Олексюк), „Суперники” О. Манохіна (реж. В. Петрів).

Пізніше на сцені Рівненського музично-драматичного театру пройшло ще багато прем'єр вистав, серед яких „Берестечко” Л. Костенко (реж. О. Дзекун).. Виконавець головної ролі в виставі „Берестечко” В. Петрів (Богдан Хмельницький) був нагороджений Національною премією імені Т. Шевченка, „Сорочинський ярмарок” Л. Юхвида та М. Авах-Харитон за М. Гоголем, музика О. Рябова, В. Штайгера (реж. О. Олексюк), „Веселий маскарад” С. Когана (реж. О. Олексюк), „Одкровення від Івана” А. Крим (реж. О. Олексюк), „Сміх лангусти” Дж. Маррела (реж. Н. ніколаєва), „Вишневий сад” А. Чехова (реж. Д. Лазорко), „Закон” А. Винниченка (реж. В. Денисенко), „Ханума” А. Цагарелі (реж. О. Олексюк) та багато інших вистав.

У всі часи діяльності Рівненського обласного музично-драматичного театру в його репертуарі завжди були музичні вистави: „Морський вузол”, „Вільний вітер” І. Дунаєвського (реж. Є Гречук, 1953 р.), „Севастопольський вальс” (реж. Б. Лур'є, 1963 р.), „Серце балтійця” (реж. А. Жилінський, 1964 р.), „Поцілунок Чаніти”, „Цирк засвічує вогні” Ю. Мілютіна (реж. М. Коломиєць, 1968 р.), „Вестсайдська історія” А. Лорентсо (реж. Я. Бабій, 1975 р.), „Хелло, Доллі” Д. Германа (реж. Я. Бабій, 1980 р.), „Усе починається з любові” О. Фельцмана (реж. Я. Бабій, 1981 р.), оперета „Поцілунок Чаніти” Ю. Мілютіна (реж. А. Гаврюшенко, 1983 р.), „Моя прекрасна леді” Б. Шоу (реж. Я. Маланчук), „Шлях на Берестечко” О. Смик (реж. Я. Маланчук), „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемівського, „ За двома зайцями” М. Старицького, „Моя прекрасна леді” Б. Шоу, „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка, „ Наталка-Полтавка” І. Котляревського реж. Я. Маланчук, 1991 р.), музична комедія „Силою не будеш милою” М. Ножкіна за мотивами твору Г. Квітки-Основ'яненка, музика з уривків творів В. Соловйова-Сєдого(1993р.),

„Оперета...Оперета” О. Олексюка (реж. О. Олексюк), „Сорочинський ярмарок” Л. Юхвида та М. Авах-Харитон за М. Гоголем, музика О. Рябова, В. Штайгера (реж. О. Олексюк), „Ханума” А. Цагарелі (реж. О. Олексюк) та ін.

1.2. Шляхи становлення та розвитку естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

В історичній ретроспективі склалось так, що слово і музика з'явилися та розвивалися поряд. Різноманітні звуки та ритми супроводжували побут та діяльність людини, були невід'ємним атрибутом всіх релігійних обрядів, урочистих подій, складали основу театралізованих сцен та вистав.

Як відомо, музика в театрі існує стільки ж, скільки існує і сам театр. І саме музика покликана стати необхідним компонентом загального сценічного образу театрального дійства. У театральному мистецтві вагому роль відіграє музичний супровід, який створює особливу атмосферу всього, що відбувається на сцені, допомагає краще розкрити та проникнути у внутрішній світ героїв. Музика в театрі слугує для підвищення рівня емоційного сприйняття літературного тексту, музика є важливим засобом для створення реальних звукових характеристик у зображенні персонажів, допомагає в естетичному та філософському осмисленні того, що відбувається на сцені, є невід'ємним компонентом драматургії вистави, дарить глядачеві естетичну насолоду, виховує естетичні смаки, будить уяву, змушує мислити.

У драматичних виставах музичний супровід створює певну емоційну атмосферу. В тісному зв'язку з іншими засобами виразності музичний супровід відтворює національний, історичний, побутовий і „мовний” колорит, тим самим поглиблюючи та вдосконалюючи характеристики персонажів. Музика є тим дієвим важелем розвитку драматичної кульмінації, який підкреслює переломні моменти в п'єсі.

Не менш важлива роль музики і в інших жанрах театральних вистав – комічних, ліричних, виставах-казках – музичний супровід створює потрібну атмосферу.

Існують своєрідні види театрального мистецтва, які створюються лише в поєднанні музики та слова. Це, в першу чергу опера та оперета. Звичайно, і в драматичних виставах гарна музика повинна слугувати образному розкриттю дії, але в музичних, опереткових виставах музика – і є самою дією, вона веде за собою події, пояснює та розкриває їх, „вибухає в конфлікті”, спрямовується до розв’язки [4].

Опери зазвичай ставлять трупи оперних театрів, а оперети з успіхом ідуть і на сценах музично-драматичних театрів. Не виключенням є і Рівненський обласний український музично-драматичний театр, колектив якого неодноразово і успішно звертався до цього жанру.

З огляду на все вищесказане, можемо стверджувати, що поряд з акторським складом, режисерами, музичний театральний колектив є надзвичайно важливою складовою театральної трупи, і від якості його виконання в повній мірі залежить успіх театральних постановок.

Надзвичайно цікавим для нашого дослідження є історична ретроспектива становлення та розвитку оркестру Рівненського музично-драматичного театру. Для більш повного і ґрунтовного аналізу цього процесу, вважаємо за необхідне детальніше зупинитись на творчій характеристиці особистостей, які в різні часи діяльності театрального колективу були музичними керівниками та диригентами оркестру Рівненського обласного українського музично-драматичного театру.

З архівних джерел відомі імена художніх керівників та диригентів оркестру Рівненського музично-драматичного театру, серед яких:

Євген Бартнер працював над музичним оформленням вистави К. Треньова „Любов Ярова” (1940 р.)

У червні 1941 року прийшов на посаду музичного керівника оркестрової групи Рівненського обласного музично-драматичного театру

Ігнатович Северин – музичний керівник Рівненського музично-драматичного театру з 28 червня 1941 р. - 1944 р.

Автор музики до вистави „На громадській роботі” Б. Грінченка.

У 1944 році режисер А. Баженов, намагаючись перетворити театр на музично-драматичний театр, вводить до репертуару колективу більше творів з музичним супроводом. Саме це і стало причиною збільшення складу театрального оркестру до п'ятнадцяти чоловік за рахунок аматорів та випускників музичних навчальних закладів. Очолив оркестр Рівненського театру диригент **Петро Казимірович Магрита**, який народився 20 травня 1910 року у с. Удріче Замоського повіту Люблінського воєводства (Польща). У 1923 році він вступив вихованцем в оркестр 9-го полку Військ Польського в м. Замостє. У 1931 році П. Магрита закінчив диригентський факультет консерваторії м. Катовіце після чого він повернувся в свій полк, де працював капельмейстером-асистентом. У 1933-39 рр. – працює диригентом симфонічного оркестру у м. Бохня-Вієнич. У 1933 році переїхав до Рівного. До війни працював музикантом оркестру Рівненського драматичного театру, у 1942 році- віолончелістом Рівненського міського театру, у 1944 -57 рр. – диригент оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру. У 1957 році П. Магрита з сім'єю переїхав до Російської федерації у місто Воркуту.

У воєнні роки за участю оркестру Рівненського театру, яким керував П. Магрита були поставлені вистави „Шельменко-денщик” Г. Квітки-Основ'яненка, режисер А. Геренбург, комедія „Мартин Боруля” І. Карпенка-Карого.

На той час театральний оркестр налічував сім оркестрантів, Необхідно згадати ще одну прем'єру спектаклю, де був задіяний оркестр під керуванням диригента П. Магрита. „Маруся Богуславка” по М. Старицькому, режисер Г. Давидовський. В місцевій газеті „Червоний прапор” за 3 вересня 1944 року вийшла рецензія Є. Садового на цей спектакль, в якій автор дав схвальний відгук грі театрального оркестру під керуванням диригента П. Магрита. В грудні цього

ж року відбулась прем'єра опери „Наталка Полтавка” І. Котляревського (реж. А. Баженов та К. Козачук) з новим акторським складом.

Музичні вистави: „Вогнений міст” Б. Ромашова, „Пам'ятні зустрічі” А. Утевського, „На вкраїні милій” І. Чабаненка, „Доки сонце зійде – роса очі виїсть” М. Кропивницького”, „Весілля в Малинівці” Л. Юхвида та О. Рябова, режисер О. Перегуда, „Котигорошко” на музику П. Д. Рождественського.

У 1942 році керівником оркестру Рівненського музично-драматичного театру став запрошений А. Демо-Довгопільським диригент Київського оркестру **Василь Штайгер**, диригент та композитор. Він народився 8 лютого 1892 року. В архівах Рівного зберіглись статті з газети „Волинь” за 1942 рік, в якій дається позитивна оцінка виступів театрального оркестру у концертних програмах під керівництвом В. Штайгера. В пресі оркестр цього періоду називають кращим оркестром не тільки Рівного, а й Волині. У концертній програмі оркестру сцени з опери С. Гулака-Артемівського „Запорожець за Дунаєм”, уривки з опери „Тарас Бульба” М. Лисенка, оркестрові твори українських та зарубіжних композиторів, романси, українські народні пісні, тощо.

За участі оркестру (диригент В. Штайгер), на сцені Рівненського музично-драматичного театру була поставлена драма М. Кропивницького „Дай серцю волю, заведе в неволю” та драма М. Старицького „Циганка Аза”. Гра оркестру получила дуже схвальні відгуки у пресі того періоду.

На превеликий жаль, подальша доля композитора і диригента нам достеменно не відома.

У шістдесяті роки диригентом оркестру Рівненського музично-драматичного театру став композитор **Дмитро Олексійович Немченко**, який народився 20 листопада 1920 року у с. Василівка Кобеляцького р-ну Полтавської області. Заслужений працівник культури України, заслужений діяч мистецтв Кабардино-Балкарії. У 1941 році він закінчив Полтавське музичне училище (клас кларнета А. Скорохода, клас диригування А. Містрюкова), у 1963 році закінчив

музикознавчий відділ Київської консерваторії (дипломна робота на тему „Пісенна творчість Рівненщини”, науковий керівник А. Шраєр-Ткаченко). Учасник війни. Довгий час працював у рівненському управлінні культури, директором ОБНТ, згодом диригентом оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру. Керував хоровими колективами педагогічного інституту. Виїхав у Вінницю, де працював диригентом оркестру Вінницького обласного музично-драматичного театру.

Серед творів композитора Д. Немченка – С. Мегелик „Пісня про Рівне”, Г. Сербін „Пісня про рідне місто”, В. Денисенко „Ровенчанка”, Г. Сербін „Поліська баркарола”, Г. Сербін „Пісня про поліську цілину”.

За участі оркестру, диригентом якого був Д. Немченко, на сцені Рівненського обласного музично-драматичного театру були поставлені вистави „Іркутська історія” О. Арбузова (1961 р., реж. М. Джинджиристий), „Мільйон за усмішку” , „Світанок” М. Рубашова та М. Талалаєвського, реж. А. Жилінський).

Колосков Костянтин Михайлович. Народився 3 квітня 1934 року у с. Бугрин Гощанського р-ну Рівненської обл. У 1955 році закінчив Артемівське музичне училище, працював музикантом оркестру БК будівельників у м. Рівному, у 1963-1968 рр. – завідувач музичної частини Рівненського обласного музично-драматичного театру. Пізніше працював директором Здолбунівського ПК ЦШК, Рівненського ПК „Хімік”.

За участю Колоскова К. М. на сцені Рівненського обласного музично-драматичного театру були поставлені вистави: драма „Марина” М. Зарудного за мотивам поем Т. Шевченка „Марина”, „Варнак”, „Сова” (гол. режисер заслужений артист Казахської СРСР Б. Лур’є, муз. П. Майборода), „Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра на музику С. Прокоф’єва, „На світанку” на музику О. Сандлера.

Після звільнення К. Колоскова у зв’язку з переходом на інше місце роботи, посаду головного диригента оркестру рівненського обласного музично-

драматичного театру посів композитор, диригент **Леонід Федорович Бовен**. Народився 16 серпня 1927 року у м. Запоріжжі. У 1953 році закінчив Пермське музичне училище по класу скрипки. У 1948 -50 рр. та 1951-55 рр. працював артистом оркестру Пермського театру опери та балету, у 1957-1968 рр. – артист симфонічного оркестру Запорізької філармонії, завідувач музичної частини Запорізького обласного музично-драматичного театру імені В. Щорса. У 1968-1971 рр. – завідувач музичної частини Рівненського обласного музично-драматичного театру. Пізніше диригент Л. Бовен з сім'єю був змушений переїхати до м. Запоріжжя. Написав музику до вистави І. Карпенка-Карого „Сільська честь”. Брав участь у постановці п'єс „Пісня про Лесю Українку” А. Шервашидзе, „Бравий вояка Швейк” В. Лукашова, музичної драми „Циганка Аза” М. Старицького (гол. реж. заслужений артист УРСР В. Грипич), „Панське болото” за драмою М. Старицького (музика композитора Ю. Котеленця), „Севастопольський вальс” О. Гальперіної, Ю. Аненкової, музика К. Лістова.

На зміну Л. Бовену на посаду диригента театру прийшов **Козоровицький Петро Романович**. Народився 8 квітня 1931 року у м. Біла Церква Київської області. У 1967 році закінчив Львівську державну консерваторію імені М. Лисенка по класу тромбона. З 1959 року – артист оркестру Івано-Франківської обласної філармонії. З 1962 р. – директор і викладач Снятинського культурно-освітнього училища, з 1964 р. – артист оркестру Чернігівського обласного музично-драматичного театру. З 1971 р. – завідувач музичної частини та диригент Рівненського обласного музично-драматичного театру. З 1973 р. – викладач кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного Інституту культури. Нині живе в Ізраїлі.

За участі П. Козоровицького на посаді диригента оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру були поставлені музичні вистави „Наливайко” І. Ле, „Королева тюльпанів” Ю. Мокрієва, „Марія Тюдор” В. Гюго (музика заслуженого діяча мистецтв УРСР України Ю. Знатоков).

Кисилевич Сигизмунд Михайлович. Народився у 1946 році у м. Чернівці. 1964 року закінчив Тернопільське музичне училище по класу баяна. Працював солістом-баяністом у Тернопільській, Рівненській, Луганській, Гур'євській філармоніях. У 1974-1982 рр.- завідувач музичної частини Рівненського обласного музично-драматичного театру.

За роки роботи у трупі Рівненського театру поставив вистави „Піднята цілина” М. Шолохова, „Білосніжка і сім гномів” Л. Устинова, „Розова павутина” Я. Мамонтова, „Старим козачим способом” А. Сафронова, драма „Собор паризької Богоматері” В. Гольдфельда за романом В. Гюго, музика композиторів Д. Немченка та заслуженого артиста УРСР О. Радченка, „Майська ніч” М. Гоголя, музика М. Васильєва та М. Лисенка, „Дерева вмирають стоячи” А. Касони.

Куций Ілля Миколайович народився 1.08.1947 р. у с. Озеряни Дубенського району Рівненської області. У 1966 році закінчив Львівську музичну школу-інтернат, у 1972 році- Львівську консерваторію.

У 1984-1985 рр. – стажист Ленінградського театру музичної комедії (кер. народний артист України І.В. Лацанич).

Працював головним диригентом заслуженого шахтарського ансамблю пісні і танцю „Донбас”, диригентом Донецького та Рівненського оркестру музично-драматичного театру, з 1992 р. – диригент камерного оркестру Рівненської обласної філармонії. В репертуарі колективу твори А. Вівальді, Й.С. Баха, В.А. Моцарта, К. Стеценка, М. Лисенка.

На театральній сцені поставив музичну комедію „Баб'ячий бунт” за мотивами „Донських оповідань” М. Шолохова (1983 р.).

Ульяновський Євген Михайлович. Народився у 1946 році у м. Одеса. У 1969 році закінчив Одеську консерваторію по класу фортепіано. У 1970-1977 рр. – викладач кафедри музики і співу РКФ КДІК.

Працював керівником оркестру Рівненського музично-драматичного театру.

Поставив на сцені рівненського обласного музично-драматичного театру вистави „Мрії Пенелопи” Антоніо Буеро Вальєхо (1983 р.), „Моя прекрасна леді” Б. Шоу (реж. Я. Маланчук), „За двома зайцями” М. Старицького (реж. Я. Маланчук), „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка (реж. Я. Маланчук), „Банка згущеного молока” Я. Верещака (реж. В. Опанасенко, 1985 р.)

Заяць Валерій Іванович (22 грудня 1940 р. у м. Ханко (Фінляндія) – м. Рівне). У 1961 році закінчив Житомирське музичне училище імені В. Класенка, у 1972 р. – Донецький музично-педагогічний інститут (клас доцента Є. Сурженка).

З 1965 року – викладач класу кларнета та диригування Житомирського музичного училища, з 1971 р. – керівник духового оркестру Житомирського музичного училища, лауреат всесоюзного фестивалю народного мистецтва (1972), з 1986 р. – диригент оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру, з 1992 р. – викладач відділу духових та ударних інструментів Рівненського державного музичного училища.

Заяць В. І. на театральній сцені поставив вистави „Дами і гусари” О. Фредро, музика А. Кос-Анатольського, „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка, „Чорнобильська мадонна” І. Драча [41].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

Узагальнюючи матеріали першого розділу магістерського дослідження, можемо зробити наступні висновки.

Театр як культурне явище в усі часи привертав увагу багаточисельних шанувальників. Театр і сьогодні є характерною якісною ознакою культурного життя нашої держави.

Театральне мистецтво ми розглядаємо як таке, що має свою своєрідну природу, давню та цікаву історію та специфічні, притаманні тільки йому, ознаки, які і визначають його роль і місце в культурно-творчому житті країни.

Грунтовний аналіз історичних, мистецтвознавчих та психолого-педагогічних надбань дає нам право стверджувати про те, що основним завданням театру є показ і правдиве відтворення життя людини в той чи інший історичний час, а основним призначенням – впливати на свідомість особистості, бути дієвим засобом естетичного виховання, формувати громадянську позицію, пробуджувати почуття, закликати до боротьби зі злом, і як наслідок прагнення до катарсису, як вищої ступені духовного очищення, адже ще Аристотель говорив про те, що людина, яка сприймає або приймає участь у створенні витвору мистецтва, збагачує і змінює себе, і здатна „очиститися та відновитися для нового життя”.

З метою вивчення сутності історичних шляхів становлення та розвитку Рівненського українського музично-драматичного театру в першому розділі магістерського дослідження розглянуто та узагальнено історичні та мистецтвознавчі надбання у галузі театрального мистецтва Рівненщини. Нами з’ясовано, що минуле театрального мистецтва на Рівненщині тісно пов’язане з історичною долею українського народу, шлях становлення та розвитку театральної справи на Рівненщині, яку гальмували складні соціально-економічні умови та жорстокі національні гноблення був тернистим і складним. Але попри це, театр у всі часи був флагманом культурно-просвітницької діяльності краю.

Спираючись на історичні та мистецтвознавчі розробки з даного питання, в магістерському дослідженні простежено шлях становлення та розвитку Рівненського академічного музично-драматичного театру в історичній проекції, проаналізована творча діяльність режисерів, акторів, згадані постановки театральної трупи в різні історичні часи.

Нами з'ясовано, що музика є невід'ємним атрибутом театральної вистави. З історичних джерел відомо, що музика в театрі існує стільки ж, скільки існує сам театр.

У першому розділі магістерського дослідження надається ретроспективний аналіз виникнення та розвитку театрального музичного колективу.

Спираючись на матеріали історичних, мистецтвознавчих та культурознавчих наукових доробок з питань виникнення та розвитку естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру, у другому розділі магістерського дослідження надається характеристика творчої діяльності художніх керівників та диригентів цього творчого колективу в історичній ретроспективі, згадуються музичні постановки, здійснені ними на театральній сцені.

РОЗДІЛ II

ЗМІСТ ТА ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЕСТРАДНО-СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ РІВНЕНСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ

2.1. Творчі портрети диригента та артистів естрадно-симфонічного оркестру.

Неможливо переоцінити роль естрадно-симфонічного оркестру в творчій діяльності колективу Рівненського обласного українського музично-драматичного театру. Оркестр створює музичний супровід вистав, активно займається концертною діяльністю, бере участь у бенефісах акторів тощо.

З 1991 року головним диригентом естрадно-симфонічного оркестру Рівненського обласного українського музично-драматичного театру працює народний артист України Зіновій Крет. Народився 30 жовтня 1959 року у с. Давидів Пустомитівського р-ну Львівської області. Музичну освіту здобув у Львівському музичному училищі імені С. Людкевича (1978 р.) та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури (1984 р., клас ст. викладача О. Г. Садового).

У 1978-1980 рр. – служба в армії у складі дивізійного оркестру ЗСУ; з 1981 року – артист оркестру Рівненського муздрамтеатру. З 1991 року - диригент оркестру Рівненського муздрамтеатру. З 1995 р. – головний диригент цього колективу

У 1997 році З. Крет отримав звання заслуженого артиста України, у 20017 р. – звання народного артиста України.

У 1994 – 2019 роках З. Крет працював викладачем-сумісником кафедри народних інструментів і доцентом кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Під керівництвом цього диригента, музиканта оркестр став лауреатом театрального фестивалю „Оплески Буковини” (м. Чернівці).

З. М. Крет є автором аранжувань до вистав: „За дев'ятим порогом” О. Коломійця (реж. О. Мосійчук (1994 р.), музична комедія „Силою не будеш милою” М. Ножкіна за мотивами твору Г. Квітки-Основ'яненка, музика з уривків творів В. Соловйова-Сєдого (реж. О. Мосійчук, 1993 р.), „Канотьє” М. Коляди (реж. О. Мосійчук, 1996 р.) – в цій виставі театральний оркестр брав участь як дійова особа, „По ревізії” М. Кропивницького, „На перші гулі” С. Васильченка, „Мартин Боруля” М. Кропивницького, „Снігова королева” Є. Шварца, „За щучим велінням” М. Кропивницького, „Канотьє” М. Коляди, „Ніч перед Івана Купала” М. Старицького, „Грай шарманщик” В. Зиміна.

Концертні програми оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру (художній керівник та головний диригент З.М. Крет): „Намалюй мені ніч”, „Пісні бурштинового краю”, „Оперета... оперета”.

В естрадно-симфонічному оркестрі Рівненського обласного українського музично-драматичного театру в різний період працювали і нині продовжують творчу естафету талановиті, віддані своїй справі музиканти.

В групі струнних інструментів:

Бортник Анатолій Сергійович (1949-2020) – скрипка, заслужений артист України, лауреат мистецької премії імені Г. Жуковського, викладач, а згодом директор Рівненського музичного училища РДГУ.

У 1964 році закінчив Рівненську ДМШ №1 (клас викл. І. Волка),

1972 р. – Львівську консерваторію імені М. Лисенка (клас Л. Лекгера). З того ж року – викладач, а з 1973 р. – завідувач відділу струнно-смічкових інструментів, у 1978 -95 рр. – керівник ансамблю скрипалів Рівненського музичного училища, викладач РДГУ, артист камерного оркестру та

інструментального тріо „Контрасти” Рівненської філармонії, артист оркестру Рівненського музично-драматичного театру.

А. Бортник – лауреат конкурсу „Золота осінь” (Київ, 1978), Всеукраїнського конкурсу камерних оркестрів (Київ, 1988), джазового фестивалю (Рівне, 1999). Сольні виступи з оркестрами театру і філармонії (1974, 1996-1998).

Ярмола Вікторія Степанівна – скрипка, кандидат мистецтвознавства (2011), доцент, фольклорист, етнограф, дослідник скрипкової музики. Народилась 28 травня 1975 р. у м. Рава-Руська Львівської обл. Музичну освіту здобула в ДМШ м. Костопіль Рівненської обл. (клас скрипки Л. Івчук), Рівненському музичному училищі відділ народної музики та на кафедрі музичного фольклору Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (2003), магістратуру кафедри музичної фольклористики Львівської музичної академії імені М. Лисенка (2004).;

Єрусалимець Лариса – скрипка, музичну вищу освіту отримала в Петрозаводській державній консерваторії;

Ольга Турович – скрипка, музичну освіту здобула на кафедрі народних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Алла Муран – альт, музичну освіту здобула у Рівненському музичному училищі;

Олена Васьковець – скрипка, музичну освіту здобула в Рівненському державному музичному училищі.

Людмила Самчук – альт; музичну освіту здобула на кафедрі народних інструментів Інституту мистецтв РДГУ;

Руслан Лотоцький – альт, випускник Львівської державної консерваторії імені М. Лисенка;

Володимир Карпенко – бас-гітара, контрабас, музичну освіту здобув на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас заслуженого діяча мистецтв України, професора Богдана Столярчука;

Наталія Вернюк – віолончель, музичну освіту здобула у Рівненському музичному училищі та Київській державній консерваторії імені П. Чайковського;

В групі дерев'яних духових інструментів:

Ірина Негода – флейта, музичну освіту здобула у Рівненському державному музичному училищі та музично-педагогічному факультеті РДГУ;

Диляєв В'ячеслав Андрійович (17.10.1946 р. н.) – гобой, музичну освіту отримав у ДМШ м. Ковель (клас баяна В. І. Сухий), яку закінчив у 1969 р. та Луцькому музичному училищі (клас С.С. Скробала, закінчив у 1968 р.). У 1972 р. закінчив Рівненське музичне училище (клас Шевченко С.Є.). У 1972 р. працював викладачем музичних гуртків у Рівненському гарнізонному Будинку офіцерів, в тому ж році став артистом оркестру Рівненського академічного музично-драматичного театру до 2018 року.

Данилюк Ірина Олександрівна – гобой. Народилась 15 березня 1965 р. У 1981 р. закінчивши Петрозаводську консерваторію, приїхала працювати у Рівненське музичне училище. Данилюк І. Є дипломантом республіканського конкурсу, учасник міжнародних фестивалів з духовим оркестром „Сурми” Рівненського музичного училища. Будучи з 1994 року артисткою камерного оркестру Рівненської філармонії, неодноразово виступала з сольними концертами.

У 1996 р. – сольний концерт з симфонічним оркестром Рівненського музичного училища;

У 2008 році – сольний концерт з одеським гітаристом О. Шевченко. Працювала за сумісництвом артистом оркестру Рівненського музично-драматичного театру.

Володимир Ворончак – гобой, випускник Тернопільського державного музичного училища і кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ;

Протас Микола – кларнет, музичну освіту здобув у Рівненському музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас заслуженого працівника культури України, доцента Д. Панасюка;

Дмитро - кларнет,

Олег Палаженко – кларнет, кандидат педагогічних наук, доцент. Музичну освіту здобув в Тульчинському училищі культури та в магістратурі кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, клас заслуженого працівника культури України, доцента Д. Панасюка. Закінчив аспірантуру Київського національного педагогічного університету імені М. Драгоманова, захистив кандидатську дисертацію.

Палаженко О. П. на основній роботі працює доцентом кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ.

Анатолій Оксенюк – саксофон, кларнет, навчався у Рівненському музичному училищі та в Петрозаводській консерваторії;

Романюк Роман – саксофон, музичну освіту здобув у Рівненському музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, клас викладача Т.В. Пастушка;

В групі мідних духових інструментів:

Хрін Володимир – труба, навчався у Тернопільському державному музичному училищі (клас Мирона Старовецького) та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача О.Г. Садового;

Крет Зіновій – навчався у Львівському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача О.Г. Садового;

Сіончук Олександр Володимирович (27.06.1966 р.н.) – труба. Заслужений артист України, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, член Асоціації діячів духової музики Рівненського відділення Національної всеукраїнської музичної спілки (2016).

Музичну освіту здобув у Житомирському училищі культури імені І. Огієнка (1987, клас труби Доценка П. та Бархударова Г) та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури (1991, клас труби і диригування заслуженого діяча мистецтв України, професора С. Д. Цюлюпи).

З 1994 -1998 рр .- керівник народного джаз-ансамблю „Гелікон” міського палацу культури;

З 1998-2001 рр. – керівник народного ансамблю естрадної музики „Ретроскоп” міського палацу дітей та молоді;

1999-2010 рр. – керівник духового оркестру та джаз-оркестру Національного університету водного господарства та природокористування.

Дипломант Всеукраїнського фестивалю джазової музики „Рівне-98”, лауреат Міжнародного конкурсу духової музики „Сурми –2000” (м. Рівне, диплом III ступеня), лауреат Міжнародного фестивалю „Польсько-українські зустрічі” (м. Білосток, Польща, 2000), лауреат II Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців на духових інструментах імені В. Старченка (2006, Рівне,

диплом II ступеня), лауреат III Міжнародного конкурсу молодих виконавців „Шоу Західний регіон” (2009, м. Рівне, диплом I ступеня).

Нагороджений дипломом у номінації „Кращий керівник джазового колективу на фестивалі „Джаз міні-фест 2012” пам’яті О. Іванова.

У 1989-1992 рр. – артист оркестру Рівненського обласного музично-драматичного театру.

Кравчук Руслан – труба, навчався у Рівненському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача О.Г. Садового;

Котов Андрій – навчався у Житомирському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача О.Г. Садового і С.Д. Цюлюпи;

Цюлюпа Степан Данилович (!7.05.1959 р. н.) – труба, трембіта. Заслужений діяч мистецтв України (2019), професор (2021), завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ (з 2004 р.), голова Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки (2017), лауреат обласної мистецької премії імені Г. Жуковського (2017), член Гільдії трубачів-професіоналів України (з 2003 р.), директор Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців на духових та ударних інструментах імені В. Старченка 2005-2021 рр.

Навчався у Львівському культурно-освітньому училищі (клас Д.Д. Фенюка) та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури (клас старшого викладача О.Г. Садового).

Володар Гран-прі Всесоюзного конкурсу естрадної музики (м. Солігорськ, Білорусь, 1981 р.).

Мартинюк Сергій – труба, трембіта, навчався у Рівненському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів

Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача О.Г. Садового;

Малярський Ярослав (4.12.1996р.н.) – труба. Навчався в Монастирській ДМШ Тернопільської області (клас труби Павлік І.Й.), Тернопільському музичному училищі імені С. Крушельницької (клас труби Баклаженка О.П. та диригування Долішній А.С., 2016), закінчив магістратуру кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ (клас труби і диригування заслуженого діяча мистецтв України, професора С. Д. Цюлюпи).

Брав участь у фестивалях духової музики „Бучацькі фанфари” у 2013-2016 рр., а також у параді духових оркестрів м. Тернополя у 2012-2016 рр.

З 2017 р. – член Асоціації діячів духової музики Рівненського обласного відділення Національної всеукраїнської музичної спілки.

З 2019 р. – артист естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру та соліст симфонічного оркестру Рівненської обласної філармонії.

Любченко Петро – валторна, навчався у Рівненському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача Д.С. Полеха;

Стишак Володимир – валторна, навчався у Тернопільському державному музичному училищі та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас старшого викладача Д.С. Полеха;

Шах Анатолій – валторна, навчався у Рівненському державному музичному училищі та в Петрозаводській консерваторії;

Черняк Олена - валторна, музичну освіту здобула у Тербовлянському училищі культури та на кафедрі духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, клас доктора педагогічних наук, професора Я.В. Сверлюка;

Чернуха Андрій – валторна, музичну освіту здобув у Херсонському музичному коледжі. На даний час є магістрантом кафедри духових та ударних

інструментів Інституту мистецтв РДГУ, клас доктора педагогічних наук, професора Я.В. Сверлюка;

Терлецький Микола – тромбон, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ. Навчався у Снятинському культурно-освітньому училищі (клас викладача О.М. Когута) та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас заслуженого працівника культури України, доцента В.М. Старченка;

Зіза Олександр – тромбон, навчався у Рівненському державному музичному училищі та на кафедрі естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ;

Литвин Олег – тромбон, трембіта, навчався у Рівненському державному музичному училищі, клас П. Козоровицького і І. Данилюка, та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас доцента М. Терлецького;

В групі ударних інструментів:

Варнава Ярослав – ударні інструменти, випускник Рівненського державного музичного училища, клас Котлара Л.М.

Сергій Димченко - ударні інструменти, музичну освіту здобув у Рівненському державному музичному училищі, клас Л. Котлара, та на кафедрі духових та ударних інструментів Рівненського державного інституту культури, клас Л. Котлара. На основній роботі працює старшим викладачем кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ;

В групі клавішних інструментів (фортепіано, синтезатор, баян):

Кравчук Валерій – концертмейстер оркестру, випускник Новосибірської державної консерваторії.

Муран Алла – музичну освіту здобула на струнному відділі Рівненського музичного училища;

2.2. Музичне оформлення вистав.

Надзвичайно важливим та невід’ємним компонентом театральної вистави є музика. Науковці та мистецтвознавці розрізняють два види театральної музики: сюжетну музику, яка запропонована самим сюжетом і умовну, тобто таку, яка використовується в сюжеті вистави вже на смак режисера та постановника вистави. Є драматичні твори, які не можуть існувати без музичного супроводу. Ми маємо на увазі мелодрами, казки, музичні комедії тощо. Існують драматичні твори, ідейно-сміслова задумка яких розкривається краще, коли у виставу вводиться музичне оформлення. Це, наприклад, п’єси В. Шекспіра, Лопе де Вега тощо. В той же час існують такі драматичні твори, які зовсім не потребують музичного супроводу. Це, до прикладу, п’єси О. Островського, М. Горького, в яких драматургія в повній мірі розкривається лише за рахунок майстерної гри акторів. Звичайно, попри це, режисер може ввести в таку виставу музику, але це пояснюється не вимогою літературного тексту, а виключно смаком та уподобанням режисера. Зауважимо, що в такому випадку музика повинна органічно „вплітатись” у виставу та слугувати рішенням ідейно-стильових завдань.

Зауважимо, що функції і місце музики разом з іншими компонентами вистави не можливо охарактеризувати однозначно. Звичайно, лише в поєднанні всіх компонентів театального дійства, серед яких і музика, дійства, в якому у кожного компоненту своє завдання і своє місце, можна створити сценічний образ вистави, адже разом із яскравою грою акторів, переконливими образотворчими засобами, створенням яких займається художник, може бути в повній мірі розкритим ідейно-художній задум вистави.

Визначивши в першу чергу функції та характер музичного супроводу даної вистави, режисер вирішує питання, як саме буде здійснюватися її музичне оформлення: буде задіяний театральний оркестр чи фонограма, а можливо їх органічне поєднання. Звичайно, в процесі оформлення музичних вистав може використовуватись як оригінальна музика, так і підібрана з урахуванням загального характеру вистави та смислового навантаження. Тобто, музика до вистав може бути написана композитором, а може бути підібрана з уже існуючих музичних творів.

Безумовно, музика допомагає розкрити ідейну спрямованість вистави, допомагає краще змалювати художні образи, підсилює драматургічний розвиток. В театральній виставі „...музичний супровід може існувати в двох функціях, які можна умовно назвати побутовою й „від театру”. У першому випадку її грають або слухають дійові особи вистави, вона сприймається як реальна обставина даного епізоду. Музика „від театру” звучить начебто поза сприйняттям її дійовими особами. Вони її мов би не чують. Ця музика тільки для глядача, якому дається можливість зіставляючи те, що відбувається на сцені з тим, що звучить в цей момент в музиці, гостріше, точніше й повніше зрозуміти, відчувати суть епізоду, думку режисера” [11]. На нашу думку, можливість зіставляти та думати формує та розвиває творчу уяву глядача, спонукає його бути творчо активним.

Такий спосіб використання музики надзвичайно багатогранний і має безліч можливостей, але при умові гарного смаку режисера, музика дійсно „звеличить” драматургічну дію.

Звичайно, правил та готових рецептів використання музичного оформлення вистав не існує. Це процес абсолютно творчий і „...тільки творча доцільність такого рішення для даного конкретного твору повинна служити критерієм його оцінки. Формування художнього й музичного рішення – це процеси, які відбуваються у створенні будь-якого сценічного твору” [11].

В рамках магістерського дослідження, нам надзвичайно цікаво проаналізувати участь естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру у музичному оформленні театральних вистав.

Музична постановка вистав: музична комедія „Дамських справ майстер” Д. Шевцова за мотивами п’єси М. Старицького „За двома зайцями” (реж. О. Мосійчук, 1999 р.), музично-хореографічна комедія „Русалчина ніч, або утоплена” М. Старицького та М. Гоголя, композитор М. Лисенко (реж. В. Жила). У цій виставі брав участь весь склад театру, хор студентів Рівненського музичного училища під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України О. Тарасенка, „Запорожець за Дунаєм” С. Гулак-Артемовського, „Наталка Полтавка” „Ханума” А. Цагарелі, „Сорочинський ярмарок” Л. Юхвіда за М. Гоголем, „Пошились у дурні” М. Кропивницького, „Моя прекрасна леді” Ф. Лоу, „Дами і гусари” Л. Соліна „Ой, не ходи, Грицю” М. Старицького, „Поцілунок Чаніті” Є. Шатуновського, „А Рим палав коханням” за Плавтом, „Сватання на Гончарівці” та „Шельменко-денщик” Г. Квітки-Основ’яненка.

Музичне оформлення вистав: „Сльози Божої матері” У. Самчука, „Суперники” М. Манохіна, „Останній строк” В. Распутіна.

За участі художнього керівника та диригента народного артиста України Зіновія Крета естрадно-симфонічний оркестр Рівненського академічного українського музично-драматичного театру здійснив музичні постановки вистав: „Наталка Полтавка” І. Котляревського, М. Лисенка, „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського, „Сорочинський ярмарок” Л. Юхвіда, М. Аваха (за М. Гоголем), „Пошились у дурні” М. Кропивницького, „За дев’ятим порогом” О. Коломійця, „Не судилось” М. Старицького, „А Рим палав коханням” М. Плавта та В. Шевелоффа, „За двома зайцями” Шевцова за М. Старицьким, „Моя чарівна леді” Ф. Лоу, „Господиня заїзду”, „Ханума” А. Цагарелі, „Біла ворона”, „Та неоднаково мені” по Т. Шевченку, „Не судилося”

М. Старицького, „Пошились у дурні” М. Кропивницького, „Дами і гусари” П. Соліна, „Поцілунок Чаніти” Є. Шатуновського, „Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка та ін.

Надзвичайно цікавою стала робота оркестру під керівництвом диригента З. Крета в музичній виставі „Оперета,.. оперета” за літературним сценарієм О. Олексюка. На знак відкриття нового театрального сезону 2003-2004 років, 9 листопада відбулась прем'єра вистави. Ця вистава стала творчим внеском на підтвердження статусу театру як музично-драматичного. У сценарії постановки було широко використано музику з надзвичайно популярних оперет: „Принцеса цирку”, „Фіалка монмартра”, „Баядера”, „Маріца”, „Сільва” Імре Кальмана; „Хелло, Доллі” Г. Германа; „Джудітта” Ф. Легара; „Моя чарівна леді” Ф. Лоу; „Циганський барон” Йогана Штрауса; „Вільний вітер” та „Біла акація” Ісаака Дунаєвського; „Трембіта” Ю. Мілютіна; „Весілля в Малинівці” Б. Александрова. Разом з акторами театру, які володіють вокальною майстерністю, у виставі брали участь професійні співаки Рівненської обласної філармонії - народна артистка України Наталія - Марія Фарина, заслужений артист України Микола Швидків, заслужений працівник культури України Галина Попович, Світлана Брикіна.

2.3. Концертно-виконавська діяльність естрадно-симфонічного оркестру.

Однією з важливих форм творчої роботи естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру є концертна діяльність, основною метою якої є розширення репертуару оркестру, популяризація творчості українських та зарубіжних композиторів, підвищення професійної майстерності творчого колективу та виховання естетичних смаків у суспільстві.

Уже стало традицією відкриття театрального сезону в театрі розпочинати прем'єрою нової вистави або новою концертною програмою естрадно-симфонічного оркестру із залученням солістів - вокалістів обласної філармонії та артистів балету театру. Наведемо приклад концертних заходів, присвячених відкриттю театральних сезонів.

Відкриття сезону 2017-2018 рр.

1. „Моя прекрасна леді” – номер „Здорово”, виконує О. Муріна та артисти балету театру.
2. „Памела” – виконує Н. Ніколаєва.
3. Тріо „Веремія” – Н. Боярська, О. Островська, Ж. Бичковська.
4. „Розлука” – виконують Г. Цьомик та Ю. Ширко.
5. слова П. Мага, музика О. Шак „Люблю” – виконують Ж. Бичковська та Д. Стеблюк.
6. Постановка за участі ансамблю „Едельвейс”
7. „Войцех” – сцена „Муштри” – виконують С. Лозовський та учасники сцени.
8. „Маруся Чурай” – виконавці Н. Ніколаєва. О. Островська, Ж. Бичковська, Н. Боярська.

Всім Героям присвячується

9. „Повертайтесь, сини” виконують Ж. Бичковська, Д. Стеблюк та артисти балету.

10. „Свобода” (вистава „Біла ворона”) – виконують Н. Боярська та артисти драми та балету.

*Концертна програма з нагоди відкриття театрального сезону
2019-2020 рр.*

1. „Летимо разом” – виконує артист А. Куделя у супроводі естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного музично-драматичного театру (кер. З. Крет).

2. слова В. Діденка, музика Р. Криниця „На долині туман” – виконує Н. Боярська.

3. слова Ю. Рибчинського, музика М. Мозгового „Минає день” – виконує Н. Боярська.

4. Музика з к-ф „Циган” звучить у виконанні оркестру, соло на трубі Сергій Мартинюк.

5. слова Ю. Рибчинський, музика І. Поклад „Скрипка грає” – виконують Ж. Бичковська та Н. Боярська.

6. слова Р. Кудлик, музика В. Івасюк „О, сизокрилий птах” – виконує Н. Боярська.

7. „Пісня про маму” – виконує О. Островська.

8. Музика до к-ф „Довга дорога в дюнах” – виконує оркестр театру, соло на саксофоні Анатолій Оксенюк.

9. „Повертайтесь, сини” – виконують Ж. Бичковська, М. Бобрик та артисти балету.

10. слова Ю. Рибчинський, музика І. Поклад „Чарівна скрипка” - виконує Г. Швидків.

Концертна програма

1. Слова Ю Рибчинський, музика О. Злотник „Зелений гай” – виконують Н. Боярська та А. Куделя.
2. „Запроси до танцю” – виконують О. Островська, А. Куделя
Н. Боярська, С. Бондарук
Н. Тертичка, І. Ніколаєв.
3. „Їдемо в ярмарку” – виконують О. Лозовська, І. Білоус.
4. Танець „Запорожець” – виконують артисти балету у супроводі оркестру.
5. Композиція „Летимо разом” – звучить у виконанні естрадно-симфонічного оркестру.

Програма концерту

1. Композиція у виконанні естрадно-симфонічного оркестру „Летимо разом”.
2. слова Ю. Рибчинський, музика М. Мозговий „Минає день” у виконанні Н. Боярської.
3. Музика до к-ф „Циган” у виконанні естрадно-симфонічного оркестру.
4. „Берег любові” у виконанні Н. Боярської та М. Бобрика.
5. „Чарівна скрипка” у виконанні Ж. Бичковської.
6. „Пісня про маму” – виконує О. Островська.
7. Вокальний номер з вистави „Біла ворона” у виконанні М. Бобрика.
8. „Червона рута” у виконанні О. Островської, А. Куделі, Н. Боярської, С. Бондарука, Г. Швидків.

Програма концерту „Намалюй мені ніч”

концерт відбувся 29 грудня 2009 року.

А. Куделя: Вийди, моя мила, все нічка накрила
Тільки місяць і зорі в блакитному морі

Чекають на тебе, чекаю і я...
 В симфонії дивній чарівної ночі
 Я чую твій шопіт, що кличе мене,
 І серце у грудях співати так хоче, любе моя.

1. „Намалюй мені ніч” виконують О. Островська та А. Куделя.
2. Танцювальна композиція „Ніч яка місячна” у виконанні балету.

М. Кудрявцева: Пречекай усі чекання,
 Через вагання всі пройди,
 Якщо у серці є кохання –
 Чекай і жди, чекай і жди.

Н. Тертичка: Презитхай усі зітхання,
 Усім літам наперекір.
 Якщо у серці є кохання –
 Люби і вір, люби і вір.

В. Клещенко: Переступи усі бажання
 Собі залиш лише одне...
 Якщо у серці є кохання –
 Не обмине воно тебе.

3. „Ой, летіли дикі гуси” у виконанні Н. Боярської.
4. „Явір і Яворина” – виконує С. Бондарук.
5. Слова В. Діденка, музика Б. Буєвського „На долині туман” у виконанні А. Куделі.
6. „Дика м’ята” у виконанні Н. Боярської.

Н. Тертичка: Весна без цвіту, це любов без віри,
 Життя без мрії – пташка без дібров.

М. Кудрявцева: Немає ще такої в світі міри,
 Щоб зміряли в душі моїй любов.

В. Клещенко: Вона тече в мені ясною кров’ю

І променіє всім своїм чуттям..

М. Кудрявцева: Її лиш можна зміряти любов'ю

Якщо вона безмірна, як життя.

7. „Чарівна скрипка” у виконанні Г. Швидків.

8. „Зелений гай” у виконанні Н. Боярської та А. Куделі.

С. Лозовський: Називав тебе квіткою. Мало?

В. Клещенко: Мало!.

С. Лозовський: Називав і лебідкою. Мало?

В. Клещенко: Мало!

С. Лозовський: Називав чарівницею. Мало?

В. Клещенко: Мало!

С. Лозовський: Чистою криницею. Мало?

В. Клещенко: Мало!

С. Лозовський: Називав її єдиною. Мало?

В. Клещенко: Мало!

С. Лозовський: Ще назву і дружиною. Мало?

В. Клещенко: Досить!

9. Композиція „Запроси до танцю” – виконують О. Островська, А. Куделя.

Важливу роль в концертних програмах творчого колективу театру відіграють артисти оркестру, які в більшості мають вищу музичну освіту, значний практичний досвід оркестрового та сольного виконавства, який формує професійний рівень майстерності музиканта.

Солісти естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру:

Наталія-Марія Фарина (1961 р.н.) – народна артистка України, співачка (сопрано), педагог, дипломант міжнародного конкурсу вокалістів імені М. Лисенка (1988),

лауреат міжнародного фестивалю у м. Росток (Німеччина, 1994), м. Ле-Гавр (Франція, 1996), лауреат міжнародного конкурсу „Золоті трембіти” (1997), лауреат мистецької премії імені Г. Жуковського (2006), лауреат всесвітнього конкурсу-фестивалю „Русская песня” (2010).

Навчалась у Львівському державному культурно-освітньому училищі (1981, клас вокалу Сесіної Н.), Львівській державній консерваторії імені М. Лисенка (1987, клас вокалу Хмельницької М.).

З 1987 р. – працює солісткою Рівненської обласної філармонії.
Професор кафедри естрадної музики Інституту мистецтв РДГУ.

Швидків Микола Львович (1970 р.н.) - Заслужений артист України, співак (баритон), педагог. Закінчив Чортківське педагогічне училище та музично-педагогічний факультет РДПІ (1990), Львівську державну консерваторію імені М. Лисенка (2000, клас вокалу народного артиста України Врабеля О.).

З 1999 р. – соліст Рівненської обласної філармонії, з 2009 р. – ст. викладач Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інститут імені Т. Шевченка.

Швидків Галина Романівна (1970 р. н.) – концертна співачка (сопрано), педагог, заслужена працівниця культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Інституту мистецтв РДГУ. У її репертуарі – твори світової вокальної класики, серед яких музика Й.С. Баха, Г. Генделя, К. Глюка, Дж. Перголезі, В.Моцарта, К. Дебюссі, Й. Штрауса, М. Лисенка та ін.

Г. Швидків постійно співпрацює з Рівненською обласною філармонією та Рівненським академічним українським музично-драматичним театром. За її участю відбуваються концерти у Рівному, вона їздила з гастрольними турне до Польщі, Чехії, Німеччині, Білорусі, Росії, Словаччині та Греції.

З 2011 р. Г. Швидків - доцент Інституту мистецтв РДГУ, художній керівник вокального ансамблю „Браво”, виконавчий директор фестивалю-конкурсу вокального мистецтва „Бурштинові піснеспіви”.

Основні концертні програми: „Вечір української музики”, „Вечір французької музики”, „Вечір німецької музики”, „Вечір російської музики”, „Наша дума, наша пісня”, „Аве, Верді”, співають Галина Швидків та Василь Понайда”, „В сузір’ї опери”, „Руський вечір на Масляну”, „Жінка, весна, кохання”, „Мелодії української душі”, „Вечірня пісня в місячному сяйві”, „Чудесний вечір”, „Польський вечір в органній залі” та ін.

Галина Швидків створила авторську концертну програму, у якій вперше в Україні виконала твори класиків польської вокальної музики в українських перекладах (2017), відпрацювала більше ніж 20 благодійних концертів для учасників АТО, важкохворих дітей, побудови храмів.

Г. Швидків брала участь у міжнародних фестивалях: XXII Бернардинські вечори (м. Жешув, Польща, 2002 р.), XI міжнародному фестивалі духовної музики „Могутни Божа” (м. Могильов, Біларусь, 2003), II міжнародному фестивалі „Взаємність” (м. Гуменне, Словаччина, 2006), фестивалі „Французька весна в Україні” (м. Рівне, 2004), міжнародному фестивалі „Світ дивовижний органа” (м. Рівне, 2003-2005), міжнародному фестивалі „Мистецька Бережанщина” (2017).

Г. Швидків – лауреат гран-прі конкурсу імені С. Крушельницької та О. Мишути (м. Рівне, 1993), Всеукраїнського конкурсу-фестивалю імені К. Чічки-Андрієнка (м. Тернопіль, 1998), II премії VI Всеукраїнського конкурсу-фестивалю „Пісні незабутого краю” (Городок, Львівської обл., 2007), Міжнародного конкурсу сакрального мистецтва (Варшава, 2011), дипломантка I Всеукраїнського конкурсу хорових колективів та камерних вокальних форм імені Б. Лятошинського (м. Київ, 2008)

Галина Швидків активно співпрацює з Рівненським академічним українським музично-драматичним театром. Взяла участь у виставах „Оперета! Оперета!”, „Сорочинський ярмарок” „Намалюй мені ніч”.

У 2011 році Г. Швидків представляла мистецтво Рівненщини в Національному культурному центрі України в Москві з сольною програмою.

Лозовський Станіслав Анатолійович (1981 р.н.) – заслужений артист України, драматичний актор. Навчався на кафедрі режисури РДГУ (курс В. Богатирьова). Учасник фестивалю: „Катовіце – дітям” (Польща, 2001-2006), „Чорне та біле” (м. Іметра, Фінляндія, 2007), „Рождественские встречи” (м. Москва, Росія), „Кукарш” (м. Санкт-Петербург, Росія, 2004), , „Тернопільські театральні вечори” (2004), „Прем’єри сезону “ (2004).

Станіслав Лозовський є солістом естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру, постійно приймає участь у концертах, бенефісах, постановках музичних вистав, має прекрасні вокальні дані, володіє мистецтвом танцю та грою на ударних інструментах і гітарі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Узагальнюючи матеріали другого розділу магістерського дослідження, можемо зробити наступні висновки.

Нами з'ясовано, що по своїй природі театр є глибоко синтетичним, тобто таким, в якому вдало поєднуються різні види мистецтва: література, живопис, хореографія, графіка, ораторське мистецтво, скульптура, музика тощо. І саме музику по праву вважають головним атрибутом театрального дійства, адже саме вдалий музичний супровід уточнює, доповнює та змальовує художні образи, музика в театральному дійстві створює особливу атмосферу, допомагає глибше проникнути у внутрішній світ героя, підвищує емоційний фон сприйняття глядачами театральної постанови. З огляду на це, надзвичайно важливим є якісний музичний супровід театральної вистави, що і повинен здійснювати музичний театральний колектив.

Неможливо переоцінити роль естрадно-симфонічного оркестру в творчому житті театру. Функції оркестру багатогранні – це і музичне оформлення вистав, це широка концертна діяльність, участь у бенефісах акторів тощо.

У другому розділі наукової роботи представлені творчі портрети художнього керівника та диригента естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру народного артиста України Зіновія Крета, згадуються його творчі доробки, постановки вистав під його керуванням.

У дослідженні надаються творчі портрети артистів естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

У другому розділі магістерської наукової роботи надається ґрунтовний аналіз музичних вистав, які були поставлені у супроводі театального оркестру.

Однією з важливих форм діяльності музичного колективу є концертна робота. В ході роботи над магістерським дослідженням нами з'ясовано, що

естрадно-симфонічний оркестр Рівненського академічного українського музично-драматичного театру досить активно займається концертною діяльністю. основною метою якої є розширення репертуару оркестру, популяризація творчості українських та зарубіжних композиторів, підвищення професійної майстерності творчого колективу та виховання естетичних смаків в суспільстві.

Це, в першу чергу, участь у концертних програмах, приурочених до знаменних дат і подій, це участь у бенефісах акторів, участь оркестру у фестивалях та конкурсах тощо.

В результаті проведеного дослідження можемо стверджувати, що колектив оркестру Рівненського обласного академічного українського музично-драматичного театру за період трудової діяльності зробив вагомий внесок у розвиток культури та мистецтва на теренах Волинського Полісся.

Музичне оформлення і супровід музичних вистав та концертних програм завжди відзначались високим рівнем професійного виконавства артистів оркестру та його диригентів.

ВИСНОВКИ

Театр як культурне явище в усі часи привертав увагу багаточисельних шанувальників. Театр і сьогодні є характерною якісною ознакою культурного життя нашої держави.

Театральне мистецтво ми розглядаємо як таке, що має свою своєрідну природу, давню та цікаву історію та специфічні, притаманні тільки йому, ознаки, які і визначають його роль і місце в культурно-творчому житті країни.

Грунтовний аналіз історичних, мистецтвознавчих та психолого-педагогічних надбань дає нам право стверджувати про те, що основним завданням театру є показ і правдиве відтворення життя людини в той чи інший історичний час, а основним призначенням – впливати на свідомість особистості, бути дієвим засобом естетичного виховання, формувати громадянську позицію, пробуджувати почуття, закликати до боротьби зі злом, і як наслідок прагнення до катарсису, як вищої ступені духовного очищення, адже ще Аристотель говорив про те, що людина, яка сприймає або приймає участь у створенні витвору мистецтва, збагачує і змінює себе, і здатна „очиститися та відновитися для нового життя”.

З метою вивчення сутності історичних шляхів становлення та розвитку Рівненського українського музично-драматичного театру в першому розділі магістерського дослідження розглянуто та узагальнено історичні та мистецтвознавчі надбання у галузі театрального мистецтва Рівненщини. Нами з'ясовано, що минуле театрального мистецтва на Рівненщині тісно пов'язане з історичною долею українського народу, шлях становлення та розвитку театральної справи на Рівненщині, яку гальмували складні соціально-економічні умови та жорстокі національні гноблення був тернистим і складним. Але попри це, театр у всі часи був флагманом культурно-просвітницької діяльності краю.

Спираючись на історичні та мистецтвознавчі розробки з даного питання, в магістерському дослідженні простежено шлях становлення та розвитку

Рівненського академічного музично-драматичного театру в історичній проекції, проаналізована творча діяльність режисерів, акторів, згадані постановки театральної трупи в різні історичні часи.

Нами з'ясовано, що музика є невід'ємним атрибутом театральної вистави. З історичних джерел відомо, що музика в театрі існує стільки ж, скільки існує сам театр.

У першому розділі магістерського дослідження надається ретроспективний аналіз виникнення та розвитку театрального музичного колективу.

Спираючись на матеріали історичних, мистецтвознавчих та культурознавчих наукових доробок з питань виникнення та розвитку естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру, у другому розділі магістерського дослідження надається характеристика творчої діяльності художніх керівників та диригентів цього творчого колективу в історичній ретроспективі, згадуються музичні постановки, здійснені ними на театральній сцені.

Нами з'ясовано, що по своїй природі театр є глибоко синтетичним, тобто таким, в якому вдало поєднуються різні види мистецтва: література, живопис, хореографія, графіка, ораторське мистецтво, скульптура, музика тощо. І саме музику по праву вважають головним атрибутом театрального дійства, адже саме вдалий музичний супровід уточнює, доповнює та змальовує художні образи, музика в театральному дійстві створює особливу атмосферу, допомагає глибше проникнути у внутрішній світ героя, підвищує емоційний фон сприйняття глядачами театральної постановки. З огляду на це, надзвичайно важливим є якісний музичний супровід театральної вистави, що і повинен здійснювати музичний театральний колектив.

Неможливо переоцінити роль естрадно-симфонічного оркестру в творчому житті театру. Функції оркестру багатогранні – це і музичне оформлення вистав, це широка концертна діяльність, участь у бенефісах акторів тощо.

У другому розділі наукової роботи представлені творчі портрети художнього керівника та диригента естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру народного артиста України Зіновія Крета, згадуються його творчі доробки, постановки вистав під його керуванням.

У дослідженні надаються творчі портрети артистів естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру.

Однією з важливих форм діяльності музичного колективу є концертна робота. основною метою якої є розширення репертуару оркестру, популяризація творчості українських та зарубіжних композиторів, підвищення професійної майстерності творчого колективу та виховання естетичних смаків в суспільстві.

В ході роботи над магістерським дослідженням нами з'ясовано, що естрадно-симфонічний оркестр Рівненського академічного українського музично-драматичного театру досить активно займається концертною діяльністю. Це, в першу чергу, участь у концертних програмах, приурочених до знаменних дат і подій, це і участь у бенефісах акторів тощо.

В результаті проведеного дослідження можемо стверджувати, що колектив оркестру Рівненського обласного академічного українського музично-драматичного театру за період трудової діяльності зробив вагомий внесок у розвиток культури та мистецтва на теренах Волинського Полісся.

Музичне оформлення і супровід музичних вистав та концертних програм завжди відзначались високим рівнем професійного виконавства артистів оркестру та його диригентів.

Виконане магістерське дослідження не вичерпує всіх аспектів визначеної проблеми. До перспективних напрямків подальшого наукового пошуку відносяться розгляд та вивчення питань культурно-творчих аспектів діяльності естрадно-симфонічного оркестру Рівненського академічного українського музично-драматичного театру в інших сферах його діяльності.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богатирьов В.О. Методичні рекомендації до написання дипломних робіт з режисури та майстерності актора. –Рівне: РДГУ, 2002, 45 с.
2. Власов Є. О. Музика у виставі. Теорія і практика музично-шумового оформлення вистави: навчальний посібник. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2001. – 100 с.
3. Георг Фукс. Революція театру. Спб: вид. День, 1011, 244 с.
4. Даценко Б. Як дивитись і розуміти виставу /Б. Даценко. - К. Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1982. – 62 с.
5. Жилінський І. Ф. Історія театрального мистецтва Рівненщини: монографія / І. Ф. Жилінський // Науковий редактор Богдан Столярчук. – Рівне: Видавець О. Зень, 2009. – 660 с. :іл.
6. Заворотній О. Т, Лопандя В. М. Робота режисера над п'єсою та виставою: Навчальний посібник для студентів галузі знань 0202 „Мистецтво” напряму підготовки „Театральне мистецтво”. – Рівне: видавець Олег Зень, 2009. – 197 с.
7. Заворотній О.Т. Виховання актора (від вправ до дії словом): навчальний посібник. – Рівне: РДГУ, 2006. – 327 с.
8. Заворотній О.Т. Мистецтво живого слова: навчальний посібник. – Рівне: РДГУ2003, 252 с.
9. Заворотній О.Т., Лопандя В.М. Психофізична техніка та тренінг актора: навчальний посібник. – Рівне: РДГУ. – 2006, 270 с.
10. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ / В. П. Зайцев. – К.: Дакор, 2003. – 304 с.
11. Збірник наукових матеріалів VI-ї Міжнародної науково – практичної конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №6 /Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2014.-156 с. ISBN 978-966-416-336-8

12. Збірник наукових матеріалів V-ї Міжнародної науково – практичної конференції «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №5 /Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2013.-160 с.

13. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №7 /Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2015.-200 с. ISBN 978-966-416-374-0

14. Івченко Л.В. Реконструкція нотної колекції графа О. К. Розумовського за каталогами XVIII сторіччя/ НАН України. Нац. Б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. 2004. – 644 с.

15. Ігнатюк М. М., Сулятицький М. І. Монолог: навчальний посібник. – Рівне: РДГУ, 2001. 180 с.

16. Кандінській К.: Альбом репродукція /Авт.-сост. Н. Б. Автономова. - М.: Образотворче мистецтво, 2006. - 34 с .: ил.

17. Кисельов Й. П'єса і вистава /Й. Кисельов. – К. Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1981. – 38 с.

18. Крет З. Музика в театрі: Навчально-репертуарний посібник. – Рівне: Дока центр, 2011. – 232 с.

19. Круль П. Ф. Східнослов'янська інструментальна культура: історичні витоки і функціонування. – Івано –Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2006. – 164 с.

20. Кулаковська Н. З маскою, бубном та гудком. Як виник народний театр /Н. Кулаковська. – К. Знання України, 2004. – 68 с.

21. Морозова Г.В. Поняття темпоритму сценічної дії. – К. :Либідь, 1987. - 241 с.

22. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : довідник / А.І. Муха. – К. : Музична Україна, 2004. – 351 с. – ISBN 966-00-0149-5.

23. Опанасюк В.А. Пластичне виховання. Навчальний посібник. – Рівне: РДГУ, 1996, 142 с.
24. Савчин Л.М. Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр. / Л. М. Савчин. – Монографія. – Рівне: Волинські обереги, 2010. – 332 с.
25. Станішевський Ю. Барви української оперети /Ю. Станішевський. – К.: Музична Україна, 1987. – 138 с.
26. Столярчук Б. Й. Митці Рівненщини. Енциклопедичний довідник. 2-ге вид., допов. – Рівне:видавець О. Зень. 2011. – 386 с.
27. Столярчук Б.Й. Рівненській дитячій музичній школі №1 ім. М.В. Лисенка – 70 (1939 – 2009). Біографічно-бібліографічний довідник. – Рівне: видавець Олег Зень, 2009. -196 с.
28. Столярчук.Б.Й. Лауреати мистецької премії імені Г.Жуковського /Б.Й. Столярчук. – Рівне: О. Зень, 2018. – 100 с.
29. Цюлюпа С. Д. Духові оркестри України на межі ХХ-ХХІ ст. /С.Д. Цюлюпа // Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №3 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2008. -147 с.
30. Цюлюпа С.Д. Асоціація діячів духової музики в мистецькому житті Рівненщини /С.Д. Цюлюпа // Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №9 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2017. -214 с.
31. Цюлюпа С.Д. Виконавські конкурси як фактор формування української школи духового виконавства /С. Д. Цюлюпа // Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної

культури України та зарубіжжя». Випуск №3 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2008. -147 с.

32. Цюлюпа С.Д. Еволюція діяльності кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ на ниві культури і мистецтва України /С. Д. Цюлюпа // Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №13 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2021. - 177с.

33. Цюлюпа С.Д. Історія кафедри духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету: минуле і сучасне. Навчальний посібник.-Рівне: видавець О.Зень, 2012.-240с. ISBN 978-617-601-038-8.

34. Цюлюпа С.Д. Трубачі Рівного в історії інструментально-ансамблевого виконавства Волинського Полісся /С.Д.Цюлюпа // Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №6 /Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2014. - 151 с.

35. Шамаєва К.І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст навч.пос.- Київ, 1996. -112с.

36. Шреєр - Ткаченко О. Я. Історія української музики: в 2 ч. Ч. 1. Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до середини XIX ст. / О.Я. Шреєр-Ткаченко. – К.: Музична Україна, 1980. – 196 с.

37. Щолокова О. П. Методика викладання світової художньої культури: Підручник. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 194 с.

38. Щуров А.Я. Історія еволюції ударних інструментів у складі симфонічного оркестру / А.Я. Щуров. – Львів: Сполом, 2004, 268 с.

39. Юцевич Є. Музичні інструменти /Є. Юцевич // - К.: Держ.видавн. образотворчого мист. і муз. літ. 1998.-218с.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Рівненський обласний академічний
музично-драматичний театр**

Додаток Б**Артисти оркестру****Лариса Єрусалимець****Наталія Вернюк****Алла Муран****Сергій Димченко**

Ірина Негода

Володимир Ворончак

Олег Палаженко

Володимир Карпенко

Ольга Турович

Сергій Мартинюк

Олена Васьковець

Людмила Самчук

Степан Цюлюпа (2004-2019)

Додаток В

**Концертний виступ оркестру
солістка Заслужений працівник культури Г. Швидків**

Додаток Г

Концертний виступ оркестру
диригує директор Рівненського музично-драматичного театру
Народний артист України В. Петрів

Додаток Д

Диригент оркестру Рівненського музично-драматичного театру

Народний артист України

Зіновій Миколайович Крет

Додаток Ж**Артисти оркестру**